

Umowa Saudi Aramco-Orlen

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH

komentarz

01/2023

www.csm.org.pl

Antoni Mielniczuk

Prezes Zarządu ASEMEA - Europejskiego Stowarzyszenia dla Rozwoju Biznesu. Ekspert w zakresie zarządzania kryzysowego, komunikacji kryzysowej i relacji z klientami. Posiada ponad 25-letnie doświadczenie w międzynarodowych strukturach gospodarczych.

30 listopada 2022 roku PKN Orlen poinformował o podpisaniu umowy z Saudi Aramco o sprzedaży 30 procent udziałów w Rafinerii Gdańskiej. Transakcja budzi w Polsce coraz większe kontrowersje. Kontestowana jest cena, ale też poszczególne zapisy umowy, zwłaszcza wykreślenie prawa pierwokupu dla strony polskiej. Publiczna wiedza o kontrakcie jest oparta na spekulacjach, bo wiarygodnych zapisów nie ujawniono, co zresztą jest kolejnym zarzutem wobec zarządu ORLENU. Najprawdopodobniej, sprawa stanie się ważnym elementem kampanii wyborczej, co może popsuć dość ożywione ostatnio stosunki polsko-saudyjskie.

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

2

Relacje gospodarcze Rzeczypospolitej Polskiej i Królestwa Arabii Saudyjskiej (KAS) nie są imponujące. Polska swoim eksportem w zasadzie omija region Zatoki (udział w obrotach to zaledwie ok. 1-1,5 %). Warto jednak wspomnieć, że spory udział mają w nim globalne koncerny, które z fabryk ulokowanych nad Wisłą wysyłają swoje produkty - od pasty do zębów Procter and Gamble po wagoniki metra z Alstom w Chorzowie, którymi jeżdżą mieszkańcy Rijadu.

Dla ARAMCO jesteśmy niewielkim rynkiem, choć w interesującym regionie. Europa, także wschodnia, historycznie była uzależniona surowcowo od Rosji, leżącej bliżej i sprzedającej taniej. Wojna w Ukrainie i w konsekwencji odcięcie się od dostaw ze wschodu daje Saudyjczykom możliwość wejścia do gry.

Ogłoszenie decyzji ARAMCO o kupnie udziałów w Polsce było szeroko komentowane w saudyjskich mediach. Wzrosło zainteresowanie naszym krajem, wielu uważało, że skoro ARAMCO koncern inwestuje nad Wisłą, współpraca polsko-saudyjska ruszy szerszym frontem. Polska od dawna była sporadycznym klientem ARAMCO, ale dopiero pierwszy duży stały kontrakt podniósł znaczenie naszego kraju dla tej spółki. Mógłby otworzyć nowe możliwości także dla innych dziedzin gospodarki i innych firm ale tak się nie stało.

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

3

ARAMCO

Saudi ARAMCO to jeden z największych na świecie koncernów naftowych i największy podmiot gospodarczy w Królestwie. Setki tysięcy firm saudyjskich to jego podwykonawcy lub podwykonawcy podwykonawców. Saudyjski koncern jest globalną firmą i takie też ma podejście do Polski. Każda transakcja jest starannie przygotowywana (sam uczestniczyłem w kilku takich procesach z podmiotami polskimi).

Z tego co wiemy można wnioskować, że saudyjski koncern zrobiło doskonały interes kupując udziały w rafinerii gdańskiej za równowartość kilkumiesięcznego zysku LOTOS/ORLEN. ARAMCO zapewnił sobie praktycznie pełną władzę w nowej firmie. Czy można mieć pretensję do Saudyjczyków, że mają świetnych prawników, długoletnie doświadczenie w rozmowach z międzynarodowymi partnerami oraz wytrawnych negocjatorów? Należy raczej przeanalizować, co zostało zrobione po stronie polskiej, aby przeprowadzić tak poważną transakcję. Warto bowiem pamiętać, że reguły światowego biznesu są bardzo twarde i że można łatwo się pogubić bez dobrze wykształconej i doświadczonej kadry prawników.

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

4

ORLEN

Polski Koncern Naftowy ORLEN był częściowo postawiony pod ścianą w negocjacjach z podmiotami międzynarodowymi. Przypomnijmy bowiem, że wymóg sprzedaży 30 procent udziałów w Rafinerii Gdańskiej, wchodzącej w skład Lotosu, postawiła jeszcze w 2020 roku Komisja Europejska warunkiem zatwierdzenia fuzji ORLENU z Grupą Lotos. Chodziło o zgodność z unijnymi regułami konkurencji.¹ Komisja nie analizowała jednak umowy pod kątem korzyści kontrahentów ani bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Co do możliwości ujawniania treści całego kontraktu, trzeba być ostrożnym w stawianiu oskarżeń. Są bowiem granice między koniecznością zachowania poufności a wymogiem rzetelnego informowania akcjonariuszy spółki publicznej o szczegółach transakcji mających wpływ na wartość firmy. Tę sprawę muszą jednak zbadać prawnicy. Mec. Magdalena Szeplik - adwokat w kancelarii GESSEL - w rozmowie z Business Insider wyjaśnia, że ORLEN złamał przepisy unijnego rozporządzenia przemilczając ważne zasady z umowy sprzedaży Saudi Aramco

¹ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/82/polityka-konkurencji>

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

5

udziałów w Rafinerii Gdańskiej, dodaje jednak, że ujawnienie całej umowy też by było sprzeczne z prawem.²

Trzecim problemem po stronie polskiej jest brak przejrzystości podejmowania decyzji w sprawie umowy. Jak ustalono, prezes ORLEN nie zasięgnął opinii Komitetu Konsultacyjnego państwa, nie miał też dostępu do wiedzy służb, nie było też żadnego ich raportu w tej sprawie.

Co dalej?

Zamieszanie w związku z kontraktem jest uważane śledzone zarówno w Arabii Saudyjskiej, jak i na świecie, jak wszystko co dotyczy tego paliwowego giganta. Smaczku dodaje fakt, iż umowa z Orlenem to pierwsza arabska transakcja w Europie Środkowo-Wschodniej – uważanej tradycyjnie za rynek zbytu Rosji.

Cała sytuacja wokół transakcji sprzedaży udziałów w Rafinerii Gdańskiej nie zaszkodzi wizerunkowi ARAMCO czy Arabii Saudyjskiej w Europie ani na świecie pomimo, że niektórzy kojarzą ją ze skandalem korupcyjnym z udziałem Kataru. Sprawa wątków korupcyjnych też musi być w Polsce zbadana, jednak musimy

² <https://businessinsider.com.pl/prawo/firma/sprzedazy-rafinerii-gdanskiej-co-pkn-orklen-powinien-ujawnic/21lsr54>

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

6

uważać, aby nie „wylać dziecka z kąpielą”. Niedobrze by się bowiem stało, aby przez brak profesjonalizmu decydentów narodowej spółki paliwowej Polska popsuła sobie relacje z Arabią Saudyjską. Przypomnijmy, że dzięki współpracy m.in. z państwami Zatoki Perskiej Polska zapewnia sobie obecnie bezpieczeństwo energetyczne.

Postrzeganie Arabii Saudyjskiej w Polsce jest oparte na stereotypach. Biznes bardziej obserwuje skąpe informacje zamieszczane w mediach niż dokonuje odważnych decyzji, aby zainwestować czas i pieniądze w poznanie tamtego rynku i znalezienie swojego tam miejsca. Królestwo Arabii Saudyjskiej jest rzadko odwiedzane przez polityków z Polski i to nas wyróżnia negatywnie. Relacyjna kultura Saudyjczyków wymaga bowiem częstych wizyt i regularnych spotkań.

W Polsce niewiele wiemy o kierunkach rozwoju Arabii i co za tym idzie potrzebach saudyjskiego rynku. Tymczasem, strategia „*Vision 2030*” zakłada przede wszystkim postawienie na nowe technologie. Ogromne inwestycje np. w przemyśle rafineryjno-petrochemicznym (ok. 150 o wielomiliardowej wartości) znaczą, że potrzebne są i będzie wszystko od okien i wyposażenia biur, oprogramowanie i co najważniejsze doświadczeni specjaliści różnych dziedzin.

Rynek saudyjski jest ogromnie chłonny i wymagający. Coraz częściej partnerzy pytają o chęć założenia z nimi *joint venture* i trwalsze związanie się z Arabią. Idea

UMOWA SAUDI ARAMCO-ORLEN

Antoni Mielniczuk

7

---

słuszna, ale realizacja niełatwa i kosztowna. A w dodatku, wiele zależy od drugiej strony. Zamieszanie wokół umowy ARAMCO-ORLEN zapewne to jeszcze utrudni.

Antoni Mielniczuk

CSM jest niezależnym, pozarządowym ośrodkiem analitycznym zajmującym się polską polityką zagraniczną i najważniejszymi problemami polityki międzynarodowej. Fundacja została zarejestrowana w 1996 r. CSM prowadzi działalność badawczą i edukacyjną, wydaje publikacje, organizuje konferencje i spotkania, uczestniczy w międzynarodowych projektach we współpracy z podobnymi instytucjami w wielu krajach. Tworzy forum debaty i wymiany idei w sprawach polityki zagranicznej, relacji między państwami oraz wyzwań globalnego świata. Działalność CSM jest adresowana przede wszystkim do samorządowców i przedsiębiorców, a także administracji centralnej, polityków, dyplomatów, politologów i mediów. Od 2009 r. CSM jest uznawany za jeden z najlepszych think tanków Europy Środkowo-Wschodniej w badaniu „The Leading Public Policy Research Organizations In The World” przeprowadzanym przez Uniwersytet Pensylwanii.

Centrum Stosunków Międzynarodowych ul. Ogrody 24, 03-994 Warszawa t: +48 608 593 632

 www.twitter.com/CIR_CSM

 www.facebook.com/CIR.CSM

CENTRUM
STOSUNKÓW
MIĘDZYNARODOWYCH